

ПРОТОКОЛ

от проведено на 7 октомври 2019 г.

Заседание на Тематична работна група 2

„Иновации“

Заседанието на ТРГ 2 „Иновации“ се състоя на 7 октомври 2019 г. в гр. София, хотел Централ.

В дискусиата се включиха 34 участници, представители на фермерски организации от различни производствени направления, научно-изследователската общност, НССЗ, местни инициативни групи, консултантски организации в сферата на европейските програми, НПО от областта на околната среда, биоземеделieto и агроиновациите, федерацията на независимите синдикати в земеделието, ОИЦ-София към МС, Агенция за регионално икономическо развитие – Стара Загора, УО на ПРСР 2014-2020 и ЗУ на НСМ.

Модератори на събитието бяха г-жа Таня Георгиева и г-жа Даниела Михайлова – ключови експерти в ЗУ на НСМ.

Г-жа Таня Георгиева откри заседанието и информира присъстващите, че темата за иновациите по ПРСР 2014-2020 г. е идентифицирана от Звеното за управление (ЗУ) на НСМ през първата проектна година, на база изразени желания и постъпили предложения по време на провежданите събития и срещи, както и от попълнените анкетни формуляри от новоприсъединилите членове към НСМ. От направения анализ най-голям интерес е показан към темата за подобряване на жизнеспособността на стопанствата и конкурентоспособността (75%), следван от темата за стимулирането трансфера на знания и иновации (70%).

С оглед на проявения интерес от страна на заинтересованите страни към темата за иновациите, както и очертаната нужда на УО от мнение по предложениия проект на Насоки за кандидатстване по подмярка 16.1 от ПРСР 2014-2020, публикуван за повторно обществено обсъждане, ЗУ на НСМ получи одобрение от УО за своевременно сформирание на ТРГ 2 „Иновации“.

След индивидуалното представяне на участниците в срещата, беше обърнато внимание на богатия опит и експертния потенциал на присъстващите, което ще допринесе за постигане на основните цели на събитието, а именно сформирание на ТРГ 2 „Иновации“ към ЗУ на НСМ, мобилизиране на заинтересованите страни и предоставяне на своевременна обратна връзка към УО в процеса на подготовката за прилагане на новата подмярка 16.1 от ПРСР 2014-2020. Г-жа Георгиева обърна внимание и на някои организационни аспекти, свързани с попълването на анкетата за оценка на събитието и регистриране в присъствения списък.

Обсъждането на пакетът документи с Насоки по подмярка 16.1 на ПРСР 2014-2020, публикуван от МЗХГ в рамките на първата част от заседанието на ТРГ 2 започна с дискусия в частта „Основни термини, използвани в Условието за кандидатстване“.

Г-жа Светла Стоева изрази несъгласие с дефиницията за „Интерактивен подход“, която е дадена. Като основни мотиви за това, посочи, че даденото определение се различава смислово от определения, които са формулирани в най-различни официални документи на ЕК, включително и документи, които описват същността и целите на ЕПИ-АГРИ. Г-жа Стоева обърна внимание, че определенията, използвани от структури, близки до МЗХГ, като определениято, качено на сайта на НСМ, както и използваните определения от НССЗ, в най-голяма степен отговарят на тези, използвани от ЕК. Даденото в насоките определение не пресъздава смисъла на ЕПИ-АГРИ, дори създава непосредствена опасност от неяснота по отношение на дейността на бъдещите оперативни групи, дори подмяна на принципите и целите на ЕПИ-АГРИ. Например, интерактивният иновационен подход не е обединение, а по-скоро взаимодействие, като в основата на това взаимодействие стои сътрудничеството между различни участници, които имат не само подходящи знания, както е записано в насоките, а и допълващи се такива. Това, което е много важно е, че самото сътрудничество предполага форми на взаимодействие, при които различните участници работят заедно.

Присъстващите подкрепиха изразеното мнение на г-жа Стоева и се обединиха около предложението дефиницията да бъде редактирана, въз основа на редица съществуващи и възприети преводи на дефиниции, използвани от ЕК, държавите членки на ЕС и Мрежата на ЕПИ-АГРИ, както следва:

„Интерактивен подход“ - „Подход, базиран на сътрудничество между участници с допълващи се знания (практически, предприемачески, научни и др.), които работят заедно в иновативни проекти за разработване на решения, които да прилагат на практика и да разпространяват резултатите в широк смисъл.“

Г-жа Светлана Боянова предложи да отпадне дефиницията за „Изкуствено създадени условия“, тъй като това не е определение, а препратка към член 60 от Регламент 1306/2013, а чл. 60 от регламента казва, че ДЧ трябва сами да преценят и дефинират какво разбират под 4изкуствени условия“.

В тази връзка, всички присъстващи се обединиха около предложението да отпадне дефиницията от този раздел, тъй като тя не дава конкретно определение, а реферира към чл. 60 от Регламент (ЕС) № 1306/2013 (който също не дава определение). ТРГ 2 предлага, референцията към чл. 60 от Регламент (ЕС) № 1306/2013 да се посочи в раздел 14.3, т.7 и раздел 11.2, т.5.

От ЗУ бяха предложени за дискусия две от определенията – „Идентичен проект“ и „Специфично оборудване и/или апаратура“, тъй като са били обсъждани на предходни заседания на ТРГ към МЗХГ и срещи.

По отношение на определението „Идентичен проект“ няма механизъм за определяне на даден проект като идентичен, поради липса на ясни и обективни критерии за оценка на това какво е „единен подход и решение“. Също така, се дава възможност за субективно тълкуване и субективна оценка от страна на Оценителната комисия по отношение на това какво е „селскостопанско производство“, като в рамките на дискусията се посочи пример с болест при различни животни (овце, кози, свине и други) и се зададе въпрос дали това би се считало за идентичен проект.

От страна на УО уточниха, че това определение е въведено, тъй като в рамките на провежданите ТРГ са се появили опасения, че е възможно да постъпят еднакви проектни предложения и по този начин ще бъде трудно да се определи кое проектно предложение подлежи на оценка. Също така, посочиха, че в рамките на общественото обсъждане е постъпил въпрос дали е идентичен проект решаването на проблем в овцевъдството и козевъдството, като в този случай УО приема, че това е идентичен проект. Като, от друга страна, не може да бъде посочено еднозначно, че проектите следва да се групират само в два вида селскостопанско производство „Растениевъдство“ и „Животновъдство“, като ще се оценява конкретния проект, дейностите в проекта, проблемите, които ще бъдат решавани, методите, които ще бъдат използвани и ефекта, т.е. решаването на самия проблем.

Г-н Андрей Чалъков посочи, че определянето на идентични проекти е субективна система, тъй като може да има две идеи за решаването на един и същи проблем и оценъчният механизъм трябва да бъде определящ и не би следвало да има въобще рестрикция за идентични проекти, защото ще се отнеме състезателното начало при решаване на един и същи проблем.

По време на дискусията, присъстващите посочиха, че не би следвало да има проблем и даже би било по-добре да се решат повече проблеми и, по-всяка вероятност в самите концепции за решаването на „идентични“ проблеми ще има разлика.

Също така, беше обърнато внимание, че е възможно да отпадне за финансиране проект, който е с най-много точки спрямо всички останали проекти и отговаря в най-голяма степен на зададените приоритети.

От УО уточниха, че чрез въвеждането на понятието „идентични проекти“ се цели елиминирането на мултиплицирането на един и същи проект, който е еднакъв във всичките му съставни части и компоненти, като за тази цел ще се разглежда всеки един проект с всичките му отделни компоненти.

Г-н Пламен Абровски допълни, че мярка 16.1 е единствената мярка от ПРСР, където един неуспешен проект се оказва всъщност успешен, защото показва на земеделските производители и всички останали, че не трябва да се тръгва в тази посока за решаване на даден проблем. При това положение, успехът или неуспехът на самата идея зависи и от това как ще бъде разработена. В тази връзка, е възможно една идея, в зависимост от качеството на участниците в групата, да постигне различен резултат (успех или неуспех).

От г-жа Ралчева постъпи коментар, че изказаните опасения от стана на УО по отношение на генерирането на няколко проекта от един и същи източник на идея, по-скоро може да бъде отнесено към „изкуствено създадени условия“, отколкото към понятието „идентичен проект“.

Всички присъстващи се обединиха около предложението дефиницията на „Идентичен проект“ да отпадне, както и всички съпътстващи изисквания.

По отношение на определението „Специфично оборудване и/или апаратура“ възникват два въпроса, които бяха предложени за дискусия:

- Първо по отношение на чия практика, тъй като в групата има различни участници;
- Второ по отношение на нова практика за кого, за един или за всички участници.

Г-н Абровски уточни, че би могло да се отнася не само за изделия, които надграждат, допълват и модернизират, а сами по себе си са машини и не е необходимо да е свързано с нещо съществуващо, а може да е изцяло нова машина (оборудване).

От присъстващите допълниха, че възникват въпросите на кого е познато това оборудване и в чия практика.

От УО уточниха, че по отношение на тази дефиниция, идеята се е зародила във връзка с допустимостта на разходите. Под познатата практика не се визира конкретно в стопанството на някой от членовете, а по принцип познати в селскостопанската практика. Тъй като е възможно оперативната група да използва нещо, което е конвенционална машина, която е позната на много хора, с добавянето към нея на специфична апаратура или някакво допълнение, тя започва да извършва функции, които до момента не се е предполагало. Тук попада и ново съоръжение или машина, което не е познато до момента в практиката

След проведената дискусия, присъстващите се обединиха около предложението дефиницията на „Специфично оборудване и/или апаратура“ да бъде редактирана по следния начин: „Включва машини, съоръжения, оборудване, сензори, датчици и апаратура, които са необходими за постигане на целите по проекта.“.

От присъстващите постъпи предложение за отпадане на дефиницията за „Дрон“, тъй като тя е част от дефиницията на „Специфично оборудване и/или апаратура“. Г-н Свилен Костов направи уточнение, че по отношение на дроновете има два регламента, които дефинират какво е безпилотни летателни апарати (системи).

След като приключи обсъждането на раздел „Основни термини, използвани в Условието за кандидатстване“, дискусиата продължи с предложението гарантиран бюджет в раздел 8 „Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата“.

Г-жа Георгиева обърна внимание на понятията „обект с епизоотично значение“ и „усложнена епизоотична обстановка“.

Г-н Абровски сподели, че е от голяма значение дали в рамките на едни прием да има два отделни бюджета, защото, според него, това е нарушение на ЗУСЕСИФ, и по-точно на чл. 29, ал. 1, т.2 от ЗУСЕСИФ, по отношение на спазването на принципа за „равнопоставеност“, тъй като е възможно в рамките на гарантирания бюджет да бъдат одобрени проектни предложения с по-малък брой точки от общо постъпилите проектни предложения.

Дискусиата продължи с обсъждане на въпроса кои са „обект с епизоотично значение“, като общото мнение е, че това са всички животновъдни обекти, кланици и други, участващи в процеса по отглеждане, преработка и търговия с животни и животински продукти, но е необходима официална дефиниция.

От УО уточниха, че това е един от основните нови елементи в предложените за повторно обсъждане насоки. Отправната точка, която е довела до предлагането на целеви бюджет по подмярката, е ситуацията в страната, свързана с АЧС. Анализирана е възможността, чрез част от мерките по ПРСР, които предстои да стартират, да се даде възможност на земеделските стопани да повишат нивото на превенция към такива болести по всички животни, не само АЧС. Поради това е взето решение да се даде възможност на ЗС да се състезават в рамките на отделен бюджет, а не наравно с всички останали. Проектите не следва да бъдат разработвани само за стопанства, които са претърпели това заболяване, а от всички животновъди по-принцип, тъй като мерките могат да бъдат, от една страна, преодоляване на последиците, а от друга – превенция на такъв тип заболявания. Това са основните мотиви на УО за определяне на целеви бюджет в рамките на предстоящия прием по подмярка 16.1. От друга страна, терминологията е строго специфична и всички използвани определения са налични в хоризонталното национално законодателство.

Г-н Андрей Чалъков уточни, че е много важен контролът за превенция от епизоотични заболявания на животните и участието по тази подмярка едва ли би решило проблемите. Според него, иновациите следва да се закупят от държавата, ако има такива в световен мащаб.

Според г-н Абровски, биосигурността не е налична в иновациите като определение по ПРСР, където се търси повишаване на икономическата, социалната или екологическата ефективност. Към момента в страната усложнена епизоотична обстановка е обявена единствено за Африканска чума по свинете (АЧС), което поставя в неравностойно положение всички останали животновъдни сектори.

Въпреки направените уточнения от УО, присъстващите се обединиха около следните предложения:

- да отпадне предложението за гарантиран бюджет в рамките на предстоящия прием или при запазване на подхода на УО за прилагане на гарантиран бюджет да се проведат две паралелни самостоятелни процедури (два паралелни приема).
- да бъде включена дефиницията за целите на процедурата на: „усложнена епизоотична обстановка“ и „обекти с епизоотично значение“.
- Да бъде направено уточнение, че този бюджет да бъде насочен към здравословното състояние на всички животновъдства, без да бъдат обвързвани с „епизоотична обстановка“ в страната.
- В указанията следва да бъде регламентирана хипотезата, при която гарантираният бюджет не може да бъде усвоен и възможността средствата да бъдат прехвърлени (отнесени) към общия бюджет, предвиден за процедурата по подмярка.

На обсъждане беше предложена дефиницията на понятието „преработка на селскостопански продукт“ от гледна точка на нейната разлика от използваните до момента дефиниции по останалите подмерки и защо е ограничена само до начален и краен продукт в Анекс, т.е. проекти за компост, преработка на други видове отпадъци и т.н. От УО уточниха, че по отношение на крайните продукти се придържат към одобрения текст от Програмата, съгласно който по подмярката са допустими само продукти, включен в Анекс 1. По отношение на самата дефиниция е предложено определение, което съответства на изискванията на подмярка 16.1, тъй като тя няма инвестиционния характер на подмярка 4.2, където от самата дефиниция зависи допустимостта на проектите.

Беше зададен въпрос дали е необходимо наличието на дефиниция на понятието преработка, след като изискването продуктите да са налични в Анекс 1 обхваща, както производството, така и преработката. От УО уточниха, че има много примери за проекти, при които конкретното решение за земеделския стопанин се постига чрез

преработката на земеделския продукт, а не чрез първичния селскостопански продукт и поради тази причина е изведена дефиницията на „преработка“.

Г-жа Георгиева обърна внимание на присъстващите, че е необходим сериозен анализ и дискусии за новия програмен период по отношение на възможността за излизане от ограниченията на Анекс 1 в иновациите.

След направените уточнения по време на дискусиата, присъстващите се възприеха дадената в насоките дефиниция на „Преработка“ и се взе решение да не се предлагат коментари и промени към УО.

Г-жа Георгиева предложи за обсъждане т. 3 от раздел 11.1, според която е задължително участието в Оперативната група по ЕПИ- АГРИ на най-малко един член от посочените представители на научната общност.

Според Г-н Абровски това условие е ограничително, противоречи на ПРСР и следва да отпадне. Съгласно ПРСР 2014-2020 Оперативната група е сбор от двама субекта, единият от които задължително е земеделски производител. Не могат да се налагат ограничения, които по някакъв начин са недопустими и водят до неравнопоставеност, като в допълнение, целта на мярката е сдружаване, с оглед решаване на проблемите на едно земеделско стопанство, а не трансфер на знания и създаване на връзки.

От УО уточниха, че идеята на УО да заложи в Оперативната група втори задължителен участник (минимум един представител от научната общност от посочените в Насоките) е да стимулира поставянето на основите на връзката „наука-бизнес“. Европейското законодателство казва, че всяка страна членка разработва своите национални правила в съответствие с нуждите си.

Според г-жа Стоева, въпреки, че е представител на науката, счита, че фермерите нямат нужда от науката за решаването на всеки един проблем, а и това противоречи на логиката на ЕПИ АГРИ.

Г-н Симеонов счита, че връзката между земеделските производители и науката е наложителна.

Г-н А.Чалъков смята, че към момента не може да се разчита на науката, защото тя има нужда от своята реформа. В сектора на животновъдството всички нови и модерни неща са извън страната. Земеделската общност се нуждае от нови работещи технологии. Вкарването в релси на нестандартния подход в стандартен ще опорочи подмярката.

Според г-жа Ралчева разковничето се крие в думата „да се стимулира“. Да се стимулира връзката с науката е едно, а въвеждането на тяхното задължително участие в оперативната група, тази връзка се налага. Този стимул е постигнат чрез

приоритетите, където участието на науката в оперативната група получава допълнителни точки. Но има сектори в България, включително биологичното производство, които са доста изостанали по отношение на науката. Също така, науката не е съсредоточена в изрично изброените висши училища и има и други, включително НПО, които работят доста успешно в областта на иновативните решения в земеделието. В заключение, г-жа Ралчева каза, че задължителното налагане на науката не е приемливо и е напълно достатъчно приоритизирането на участието ѝ в оперативната група.

Според академик Атанасов в България икономиката е отворена и всички работят в конкурентна среда. Ако това, което науката прави е необходимо на някой, то той сам ще я потърси и иновацията ще се случи. За съжаление, политиката през последните 30 години доведе то това, че бизнеса върви в един коловоз, а науката - в друг. Въпросът е, лека по лека да се положи началото на едно обективно сътрудничество, но това не е чрез задължително членство на науката в Оперативните групи по подмярка 16.1. Иновацията, която ще бъде предложена от практиците, може да помогне на науката да мисли по-широко и по-отворено. Например, ако някой от практиката иска да внедри идея, която е видяна в Япония, а науката не разполага с такъв научен експерт.

Г-н А. Чалъков уточни, че ако се търси интеграция на нашата научна общност, учените трябва да присъстват като индивидуални експерти, но не трябва да бъдат определящи за проекта. Научните организации имат много комплексни методи за вземане на решения и едва ли биха били толкова гъвкави като бизнеса.

Представителите на НССЗ изразиха мнение, че не е необходимо да се насилват изкуствено Оперативните групи да включват като член определени представители на научната общност. Според тях, едва ли ще има оперативна група без участник от науката, защото критериите стимулират включването им в екипа, но, ако е необходимо групата да включи учен от Технически университет, който може да разработи дигитално или др. IT- решение, няма да може, защото е ограничено.

След проведената дискусия, присъстващите се обединиха около предложението да отпадне включеното в т. 3 задължителното участие в Оперативната група на най-малко един член от посочените в т. 2, буква „б“ или „в“.

Беше предложена за обсъждане и т. 4 от раздел 11.1, според която членовете в една оперативна група могат да участват и в друга, но с различен екип. Мотивите бяха свързани с това, че един ЗС, който е такъв в качеството си на ФЛ или ЕТ и има животновъдно и растениевъдно стопанство, не би имал възможност да определи два или повече екипа.

Присъстващите се обединиха около това, че ЗС сам следва да избере в коя група да участва, ако няма капацитет, а в повечето случаи тези ЗС, които имат и двата вида стопанства разполагат и с капацитет.

Постъпи въпрос, дали ще има ограничения за членство в оперативната група на научни институции от други страни-членки на ЕС.

Според г-н Абровски не е възможно при негов прочит на текстовете на ПРСР.

От УО уточниха, че в самата програма са определени изискванията, на които трябва да отговарят членовете на ОГ от научната общност и, тъй като условията са обвързани с българското законодателство, то те не могат да бъдат оценявани като екип, но има възможност за наемането им като външни изпълнители.

Обсъждането продължи с предложение да отпадне т. 5 от раздел 13.1 „Допустими дейности“, тъй като повтаря дадената дефиниция за иновация в раздел „Основни термини, използвани в Условията за кандидатстване“.

По отношение на раздел 13.2 „Условия за допустимост на дейностите“ присъстващите предложиха следната редакция в т. 4: „Проектите се изпълняват върху недвижим/и имот/и – собственост на оперативната група или на член на оперативната група, а когато същите не са собственост на оперативната група или член на оперативната група, към проектите се прилага документ за ползване на имота/ите, свързан/и с дейности в обхвата на преки неинвестиционни разходи. Документът за ползване на имота/ите трябва да обхваща срока на изпълнение на проекта, удължен с шест месеца.“

Предложеният текст урежда и хипотезата, при която изпълнението на проекта налага използването на повече от един имот.

Също така, във връзка с аргументите и предложението за отпадане на дефиницията за „идентичен проект“, се предлага да отпаднат и точки 9 и 10 (включително от 10.1 до 10.4).

Г-жа Стоева предложи редакция в пояснението на т. 15 „Подход и метод на изпълнение, които ще се използват за всяка фаза/етап от проекта“ на Приложение № 4: „(описание на интерактивния подход, използван за реализация на проекта, в т.ч. брой на участниците и взаимодействие помежду им: начини, време, честота за извършване на комуникацията и процедури за документиране)“, което беше подкрепено от присъстващите.

Г-жа Георгиева предложи дискусията да продължи след обедната почивка, като постъпи процедурно питане от г-н Абровски по отношение на сроковете за предоставяне на становището по насоките до УО.

Г-жа Георгиева уточни, че след обедната ще бъде сформиран съставът на ТРГ, дискусията ще продължи, като след нейното приключване становището ще бъде

оформено в офиса на ЗУ на НСМ, където има възможност да се включат всички желаещи, същото ще бъде съгласувано в оперативен порядък и ще бъде изпратено на УО до 24.00 часа.

Г-жа Боянова предложи да се изчака със сформиранието на състава на ТРГ, тъй като към момента все още не е избран съставът на Координационния комитет на НСМ.

Г-жа Георгиева уточни, че в договора за възлагане, в Програмата и в останалите документи е заложено кой и по какъв начин може да идентифицира теми за ТРГ. Както беше посочено в началото на срещата, темата за иновациите по ПРСР 2014-2020 г. е идентифицирана от Звеното за управление (ЗУ) на НСМ през първата проектна година, на база изразени желаниа и постъпили предложения по време на провежданите събития и срещи, както и от попълнените анкетни формуляри от новоприсъединилите членове към НСМ. От направения анализ най-голям интерес е показан към темата за подобряване на жизнеспособността на стопанствата и конкурентоспособността (75%), следван от темата за стимулирането трансфера на знания и иновации (70%). С оглед на проявения интерес от страна на заинтересованите страни към темата за иновациите, както и очертаната нужда на УО от мнение по предложения проект на Насоки за кандидатстване по подмярка 16.1 от ПРСР 2014-2020, публикуван за повторно обществено обсъждане, ЗУ на НСМ получи одобрение от УО за своевременно сформиранието на ТРГ 2 „Иновации“.

Г-жа Куманова помоли да бъде обяснена разликата между настоящата ТРГ 2 „Иновации“ и експертните групи по ЕПИ и ЛИДЕР към координационния комитет.

Г-жа Георгиева посочи взаимовръзките между ЗУ, НСМ, УО и Координационен комитет за предходния и настоящия програмни периоди и уточни, че връзката на НСМ и ЗУ с Комитета по наблюдение и представителността е този нов Координационен комитет. Координационният комитет се сформира защото определя стратегическите насоки на работата на НСМ. Координационният комитет тази година по процедура на УО имаше няколко номинации за покана на членове, които да се включат на квотен принцип по тематичните приоритети на Програмата. На първата покана, по един от приоритетите „Опазване на околната среда“ нямаше заявени участници и съответно имаше втора покана. След като бъде сформирани КК, ще бъдат изготвени правила за работа, тъй като към него ще бъдат създадени две експертни работни групи, чийто функции и начин работа ще бъдат определени от КК. Тези две експертни групи не са свързани с ТРГ, работещи в рамките на ЗУ на НСМ и на определянето на състава на ТРГ2 „Иновации“ не влияе липсата на КК.

След обедната почивка в рамките на срещата се сформира съставът на ТРГ 2, базиран на заявеното желание от представители на заинтересованите страни, както следва:

- Таня Георгиева – ЗУ на НСМ, председател;
1. Веселина Ралчева – Българска Асоциация Биопродукти;

2. Петко Симеонов- Сдружение Биологично Пчеларство;
3. Стефка Боева – Борд по говеждо и агнешко месо;
4. Академик Атанас Атанасов- Съвместен геномен център към СУ „Св. Климент Охридски“;
5. проф. Храбрин Башев – ИАИ към ССА;
6. доц. Минко Георгиев – АУ- Пловдив;
7. д-р Светла Стоева – ИИОП към БАН;
8. НССЗ
9. Пламен Абровски- сдружение „Институт за агростратегии и иновации“;
10. д-р Никола Христович - БАКЕП;
11. Галина Василева- МИГ Троян- Априлци-Угърчин;
12. Горан Беремлийски- ОИЦ- София и ЦКЗ.

Дискусията започна с обсъждане на раздел 14.1 „Допустими разходи“, група I: „Текущи разходи“.

Присъстващите споделиха, че така детайлно описани текущите разходи не включват някои видове разходи, като счетоводни, одит (при необходимост), правни и други, като беше предложено или да бъдат по-общо написано или да се допълнят като разходи за финансови услуги. Посочените разходи са задължителни, за да функционира групата.

От НССЗ изказаха мнение, че според тях посочените разходи е възможно да са част от разходите за възнаграждения по буква а), въпреки, че ограничението от трима човека трудно може да покрие всички нужди на оперативната група. Предложиха в група 1 да се включи нов разход „Услуги“, където да бъдат включени всички тези разходи (счетоводни, правни, експерт Обществени поръчки и др.).

След проведената дискусия, присъстващите се обединиха около предложението за следната редакция за разходите по група I: „Текущи разходи, свързани с управлението и функционирането на оперативната група в размер до 20% от стойността на проекта“, тъй като изброените разходи не са изчерпателни и не включват всички възможни текущи разходи, необходими за управлението и функционирането на оперативната група.

Дискусията продължи с обсъждане на раздел 14.1 „Допустими разходи“, група II: „Преки неинвестиционни“.

Г-жа Михайлова отбеляза, че доколкото е станало ясно от определението, ще бъде допустима и преработката на земеделски продукти, но в буква г) са включени само разходи за първично производство на земеделски продукти и не са включени разходи за преработка. В буква е) разходите също са свързани само с първичното производство. В така детайлно изброените разходи няма разходи за преработка, например наем на производствени сгради, оборудване, суровини и др.

Присъстващите направиха следните предложения за редакция на букви в), г) и е):

- в т. 2, буква в): „разходи за предоставени от членовете на Оперативната група за нуждите по проекта ДМА“, тъй като изброените активи не са изчерпателни и не е предвидена хипотезата, че иновативният проект може да е свързан с иновация в производството и преработката на храни.
- в т. 2, буква г): „разходи за закупуване на препарати, торове, семена, посевен и посадъчен материал, фуражи и медикаменти, както и суровини и материали, свързани с преработката“, тъй като изброените разходи не са изчерпателни и не е предвидена хипотезата, че иновативният проект може да е свързан с иновация в производството и преработката на храни.
- в т. 2, буква е): „разходи за наем и аренда на земеделски площи, сгради и оборудване за нуждите на проекта“, тъй като изброените активи не са изчерпателни и не е предвидена хипотезата, че иновативният проект може да е свързан с иновация в производството и преработката на храни.

Дискусията продължи с обсъждане на необходимост от разграничаване на разходите за „разработване на софтуер“ и „придобиване на софтуер“. Тъй като разработването на софтуер е услуга, разходът за това не може да бъде отнесен към Група III - Преки разходи, необходими за изпълнение на иновативния проект, а същият не може да бъде отнесен към Група II - Преки неинвестиционни разходи за изпълнение на иновативния проект. Ако софтуерът е бил разработен, то той може да бъде купен и отнесен към разходите от Група III, но ако неговата разработка предстои и е част от иновацията, то това разработване на софтуер няма къде да бъде отнесено.

Присъстващите предложиха следната редакция в т. 2, буква д): „разходи за услуги - проучвания, анализи, изследвания, проучвания за осъществимост, тестове, разработване на софтуер, както и други дейности свързани с проекта“.

Г-жа Боянова отбеляза, че заложените процентни ограничения по групи разходи не дават реални възможности за изпълнение на качествени иновативни проекти възпрепятстват сътрудничеството и частната инициатива. Различните иновативни проекти се очаква да имат различна необходимост по групи и видове разходи (някои повече изследвания и анализ, други повече софтуер и др.), което няма как да бъде стандартизирано и процентно определено. Предложените ограничения изкуствено поставят частната инициатива и бъдещите иновативни проекти „в рамка“, което не кореспондира на концепцията за сътрудничество и интерактивен подход, а и по този начин няма възможност да се достигне максималния размер на инвестициите по проект.

Всички присъстващи подкрепиха изказаното мнение и предложиха да отпаднат всички процентни ограничения по групи и видове разходи спрямо общите допустими разходи по проекта.

Беше зададе въпросът дали от така разписаните разходи за командировки са допустими разходите за командировки в чужбина, тъй като е възможно да има и такива, свързани с изпълнението и популяризирането на проекта.

В тази връзка беше предложена следната редакция в т. 2, буква б): „разходи за командировки в страната и чужбина, съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (ДВ, бр. 11 от 1987 г.) за екипа на оперативната група във връзка с изпълнение на проекта, различни от т. 1, буква „д““. По този начин, чрез включването на разходите за командировки в чужбина ще бъде предоставена възможност на оперативните групи за споделяне на опит, популяризиране, осъществяване на транс-гранични сътрудничества с други групи по ЕПИ-АГРИ и други.

От присъстващите постъпи въпрос по отношение на посевния и посадъчен материал в т. 2, буква г) във връзка с т. 12 от раздел 14.3 „Недопустими разходи“, където като недопустими са посочени създаване и/или презасаждане на трайни насаждения. Според тях, едно е самото засаждане като актив на трайни насаждения, но съвсем друго е, когато самият проект е свързан с трайни насаждения. Също така, не е ясно защо посевния и посадъчен материал се счита, че е относим само към едногодишните.

С цел предоставяне на реални възможности за изпълнение на качествени иновативни проекти в сектор „Трайни насаждения“, при които растенията позволяват видим и измерим резултат в рамките на срока по проекта и елиминиране на административна бариера, поставяща това направление в неравностойно положение спрямо другите направления от сектор „Растениевъдство“, присъстващите се обединиха около следните предложения:

- дефиницията на „Посадъчен материал“ да бъде редактирана по следния начин: *„Цели растения или части от растения, както и техните компоненти, предназначени за присаждане и размножаване по вегетативен начин или за производство на зеленчукови, овощни, декоративни, медицински, ароматни и лозови растения.“*
- да отпадне от раздел 14.3 „Недопустими разходи“ т. 12 „Създаване и/или презасаждане на трайни насаждения“.

По отношение на разходите от група III: „Преки инвестиционни разходи“ беше предложено от присъстващите редакционна корекция в т. 3, буква в): „мобилни устройства (например: таблети, дроне и др.)“. Добавянето на „други“ е продиктувано от възможността за наличие на друг вид мобилно устройство, което не е упоменато.

Присъстващите предложиха следната редакция в т. 4: „Преките разходи по т. 3 се финансират под формата на амортизационни разходи“, като отпада процентното ограничение, като по този начин ще се предоставят реални възможности за изпълнение

на качествени иновативни проекти и елиминиране на административни бариери, възпрепятстващи сътрудничеството и частната инициатива.

На обсъждане беше подложена буква в) от т. 14 на раздел 14.3 „Недопустими разходи“, където не е уточнен моментът на изтичане амортизационния период.

В тази връзка беше предложена уточняваща редакция в т. 14, буква в): „По т. 2, буква „в“ от Раздел 14.1 „Допустими разходи“ за земеделска техника, машини, сгради и оборудване с изтекъл амортизационен период към датата на кандидатстване“.

В заключителната част на дискусиата, участниците предложиха идеи, по които може да продължи експертната работа на ТРГ „Иновации“, в това число проучване на предизвикателствата на новосформираните Оперативни групи, въз основа на което да бъде дадена обратна връзка към УО за прилагането на подмярка 16.1, обсъждане на опита на Оперативните групи в ЕС и България и експертно становище до УО с идеи за бъдещите иновации в ОСП 2021-2027.

Г-жа Георгиева благодари на присъстващите за отделеното време, като ги информира, че предложенията ще бъдат обобщени в рамките на следващите няколко часа, и с цел, своевременно изпращане на УО, помоли присъстващите да проявят разбиране и да го съгласуват в оперативен порядък в рамките на деня.